

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»

Факультет природничих наук

Кафедра лісового і аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Моніторинг якості ґрунтів

Освітня програма Агрономія

Спеціальність 201 Агрономія

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №8 від “17” січня 2024 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Моніторинг якості ґрунтів
Освітня програма	Агрономія
Спеціальність	201 Агрономія
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Освітній рівень	Магістр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	1 курс / 2 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 18 год. Практичні заняття – 12 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/

2. Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Моніторинг якості ґрунтів» для підготовки фахівців ОР «магістр» за спеціальністю «Агрономія» передбачає вивчення студентами актуальних питань щодо: критеріїв і нормативів для оцінки екологічного стану земельних ресурсів та виявлення кризових ситуацій; моніторингу земель кризового стану та земель з аномальними явищами.

Мета та цілі курсу:

Мета курсу: ознайомити студентів з сучасним станом і проблемами моніторингу якості ґрунтів в Україні, з принципами, методами, періодичністю ґрунтового моніторингу, його видами, критеріями та показниками, що контролюються.

Завдання курсу:

- ✓ ознайомлення з правовою основою моніторингу земель та ґрунтів в Україні;
- ✓ сформуванню у студентів усвідомлення необхідності і важливості моніторингових досліджень ґрунтів;
- ✓ висвітлення сучасного агроекологічного стану ґрунтів і проблем ведення моніторингу;
- ✓ вивчення методологічних основ ведення моніторингу ґрунтів;
- ✓ вивчення видів моніторингу ґрунтів і його складових
- ✓ висвітлення програм моніторингу і перспектив його розвитку;
- ✓ висвітлення актуальних завдань розвитку і функціонування моніторингу ґрунтів в Україні;
- ✓ оволодіння навичками інтерпретації результатів ґрунтового моніторингу для розробки управлінських рішень.

Компетентності:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу;
- ЗК 3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- ЗК 4. Здатність працювати в міжнародному контексті;
- ЗК 6. Прагнення до збереження довкілля;
- СК 4. Здатність оцінювати придатність земель для вирощування сільськогосподарських культур з урахуванням вимог щодо забезпечення кількості та якості продукції;
- СК 7. Здатність самостійно організувати та проводити наукові дослідження з використанням загальноприйнятих методів і стандартів ґрунтових та рослинних зразків.

Програмні результати навчання:

- ПРН 6. Оцінювати та аналізувати сучасний асортимент мінеральних добрив, хімічних

засобів захисту рослин, продуктів біотехнологій з метою розробки науково обґрунтованих систем їхнього застосування;

ПРН 8. Управляти робочими процесами, які є складними, непередбачуваними, приймати ефективні рішення, оцінювати та порівнювати альтернативи, аналізувати ризики.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Державна система моніторингу довкілля в Україні.	Ознайомитись із метою, завданням, функціями та принципами здійснення моніторингу ґрунтів, структурою державною системи моніторингу.	Тестування за темою. Виконання самостійної роботи.
2.	Організація моніторингу земель в Україні.	Розглянути правові основи моніторингу земель та його основні завдання. Об'єкти та суб'єкти моніторингу земель. Пріоритетні показники моніторингу земель. Мережа моніторингу земель в Україні. Види та рівні моніторингу земель. Інтерпретація результатів моніторингу земель.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
3.	Принципи і завдання ґрунтового моніторингу.	Розглянути цілі і завдання ґрунтового моніторингу. Мережа ґрунтового моніторингу та структура служби моніторингу ґрунтів в Україні.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
4.	Планування моніторингових спостережень.	Організація ґрунтового моніторингу. Ґрунтово-екологічне районування території. Методичні підходи до організації спостережної мережі. Визначення пріоритетних показників якості ґрунтів.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
5.	Критерії оцінки та види ґрунтового моніторингу.	Аналітичні методи контролю стану ґрунтів. Основні методи прогнозування стану ґрунтів. Індивідуальні показники контролю і прогнозування процесів деградації ґрунтів. Види моніторингу ґрунтів. Дистанційний моніторинг ґрунтів та його завдання.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
6.	Моніторинг кризових ситуацій на меліорованих землях.	Розглянути схему кризового моніторингу на меліорованих землях. Програма кризового моніторингу на осушуваних та зрешуваних ґрунтах. Діагностика кризової ситуації. Нормативи оцінки стану меліорованих земель.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт.

			робіт. Виконання самостійної роботи.
7	Моніторинг техногенно-забруднених ґрунтів.	Розглянути показники діагностики кризової ситуації спричиненої техногенним забрудненням ґрунтів. Нормативи оцінки типу екологічної ситуації. Заходи усунення негативних наслідків техногенного забруднення ґрунтів. Контроль за якістю сільськогосподарської продукції.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
8	Моніторинг ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення.	Мета та завдання моніторингу ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення. Агрохімічне обстеження ґрунтів. Еколого-агрохімічна паспортизація земель. Створення агрохімічних інформаційних баз даних. Підготовка управлінських рішень.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
9	Науковий (прогнозитичний) ґрунтовий моніторинг.	Поняття наукового моніторингу ґрунтів. Організація ґрунтово-екологічних полігонів. Роль тривалих стаціонарних дослідів у проведенні наукового моніторингу земель. Інтерпретація і використання результатів наукового моніторингу.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
10	Перспективи розвитку ґрунтового моніторингу в Україні та країнах ЄС.	Результати функціонування ґрунтового моніторингу в Україні: недоліки та досягнення. Стан розвитку ґрунтового моніторингу в європейських країнах. Перспективні завдання ґрунтового моніторингу в Україні та країнах ЄС.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Практичне заняття	25
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	15
Екзамен (у II семестрі).	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		-
Практичні з-тя		5		5		5		5		5		5		5				35
Самостійна р-та																		
Індивідуальні завдання																15		15
Екзамен																	50	50
Всього за тиж-нь		5		5		5		5		5		5		5		15	50	100

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Кабінет 106, 35 м ²	Мультимедійний проектор, 1 шт Мультимедійний екран, 1 шт
Література	
<ol style="list-style-type: none"> Булигін С.Ю., Вітвіцький С.В., Буланий О.В., Тонха О.Л. Моніторинг якості ґрунтів. Підручник . К.: Видавництво НУБіП України, 2019. 421с. Веремєєнко С.І., Трушева С.С. Моніторинг ґрунтів: навч.посіб. Рівне: НУВГП, 2010. 227 с. Вольвач О.В. Агроєкологічний моніторинг: Конспект лекцій. Одеса: Екологія, 2011. 116 с. Зацерковний В. І., Кривоберець С. В. Система агроєкологічного моніторингу ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення // Уч. записки Таврического національного університету ім. В. І. Вернадського. 2012. № 1. С. 60-70. Клименко М.О., Прищепа А.М., Вознюк Н.М. Моніторинг довкілля. Навчальний посібник. Рівне: УДУВГП, 2010. 232 с. Ломницька Я.Ф., Василечко В.О., Чихрій С.І. Склад та хімічний контроль об'єктів 	

довкілля: Навч. посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2013. 589 с.

7. Моніторинг довкілля: підручник / [Боголюбов В.М., Клименко М.О., Мокін В.Б. та ін.]; під ред. В. М. Боголюбова. [2-е вид., перероб. І доп.]. Вінниця: ВНТУ, 2010. 232 с.
8. Моніторинг та охорона земель. Конспект лекцій / В.О. Романко, В.Ю. Пересоляк, І.В. Калинич, Т.Б. Марухнич. Ужгород: УжНУ «Говерла», 2021. 85 с.
9. Охорона ґрунтів: Підручник / М.К. Шикула, О.Ф.Гнатенко, Л.Р. Петренко, М.В. Капштик. 2-ге вид., випр. К.: Т-во Знання”, КОО, 2011. 398 с.
10. Чорний С.Г. Оцінка якості ґрунтів: навчальний посібник. Миколаїв: МНАУ, 2018. 233 с.
11. Шепак В.В. Моніторинг та охорона земель: навч. посіб. Полтава : ПолтНТУ, 2017. 120 с.

7. Контактна інформація

Кафедра лісового і аграрного менеджменту	Факультет природничих наук вул. Галицька, 201 каб. 206, 107 тел. (0342) 59-61-66 (0342) 59-61-72 сайт: https://kag.pnu.edu.ua/ E-mail: klam@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Турак Олег Юрійович
Контактна інформація викладача	oleg.turak@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності, Положення про запобігання плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; отримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і
--------------------------	--

	джерела інформації.
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Відвідування занять є обов'язковим. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.</p> <p>За умови відсутності студента на лабораторних заняттях, отримання негативної оцінки або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт.</p> <p>За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. У випадку порушень і зловживань (невідвідування занять більше 50% часу – недопущення до іспиту)</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</p>
Додаткові бали	<p>Позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність.</p>

Викладач _____ О. Турак